

Forslag

til

Lov om svangerskabsafbrydelse m. v.

Fremsat den 6. november 1969 af *justitsministeren*.

Kapitel 1.

Svangerskabsafbrydelse uden tilladelse.

§ 1. En kvinde kan få sit svangerskab afbrudt uden særlig tilladelse, når afbrydelsen er nødvendig for at afværge fare for hendes liv eller for en alvorlig forringelse af hendes fysiske eller psykiske helbred, og denne fare er begrundet i forhold af udelukkende eller ganske overvejende lægelig karakter.

§ 2. En kvinde, som har bopæl her i landet, kan ligeledes få sit svangerskab afbrudt uden særlig tilladelse:

- 1) Når hun er fyldt eller vil fylde 38 år inden udløbet af 12. svangerskabsuge.
- 2) Når hun har født mindst 4 børn, som bor hos hende og er under 18 år.

Kapitel 2.

Svangerskabsafbrydelse efter tilladelse.

§ 3. En kvinde, som har bopæl her i landet, kan endvidere få sit svangerskab afbrudt, hvis der er givet særlig tilladelse dertil.

Stk. 2. Justitsministeren opretter ved hver mødrehjælpsinstitution et eller flere samråd med den opgave at træffe afgørelse i sager om tilladelse til svangerskabsafbrydelse efter stk. 1. Hvert samråd består af institutionens leder eller en medarbejder med tilsvarende uddannelse samt to læger. Den ene læge skal være speciallæge i gynækologi eller kirurgi og så vidt muligt ansat ved et stedligt sygehus, medens den anden

skal være speciallæge i psykiatri eller have særlig socialmedicinsk indsigt.

Stk. 3. Et samråds afslag på en ansøgning om tilladelse til svangerskabsafbrydelse kan indbringes for et ankenævn, der tillige fører tilsyn med samrådenes virksomhed. Ankenævnet, der oprettes af justitsministeren, består af en formand og et af ministeren fastsat antal andre medlemmer. Formanden skal have juridisk embeds eksamen og kendskab til mødrehjælpsinstitutionernes arbejde. I behandlingen af hver klagesag deltager mindst 3 medlemmer, herunder formanden eller et medlem, der opfylder betingelserne for at kunne beskikkes som formand for nævnet. Af de to andre medlemmer skal den ene være speciallæge i gynækologi eller kirurgi, medens den anden skal være speciallæge i psykiatri eller have særlig socialmedicinsk indsigt.

Stk. 4. Samrådenes og ankenævnets medlemmer samt stedfortrædere for medlemmer af samrådene beskikkes af justitsministeren for indtil 4 år ad gangen.

Stk. 5. Tilladelse til svangerskabsafbrydelse kan kun gives, når der er enighed herom i samrådet eller ankenævnet. I øvrigt fastsætter justitsministeren forretningsorden for samrådene og ankenævnet.

§ 4. Tilladelse til svangerskabsafbrydelse kan gives:

- 1) Når svangerskabet, fødslen eller omsorgen for barnet medfører fare for en forringelse af kvindens helbred. Ved afgørelsen tages der hensyn ikke alene til fysisk eller psykisk sygdom, men også

- til tilstedeværende eller truende fysiske eller psykiske svækkelsestilstande. Der skal endvidere tages hensyn til de forhold, hvorunder kvinden lever.
- 2) Når kvinden er blevet gravid under omstændigheder som nævnt i § 210 eller §§ 216-224 i borgerlig straffelov.
  - 3) Når der er fare for, at barnet på grund af arvelige anlæg eller på grund af beskadigelse eller sygdom i fostertilstanden vil få en alvorlig fysisk eller psykisk lidelse.
  - 4) Når kvinden på grund af fysisk eller psykisk lidelse eller svag begavelse ikke formår at drage omsorg for barnet på forsvarlig måde.
  - 5) Når kvinden på grund af ung alder eller umodenhed ikke for tiden formår at drage omsorg for barnet på forsvarlig måde. Ved afgørelsen tages der hensyn til, hvilken støtte hun kan forvente at få fra familie, fra barnets fader eller fra anden side.
  - 6) Når svangerskabet, fødslen eller omsorgen for barnet må antages at ville medføre en alvorlig belastning af kvinden, som ikke kan afværges på anden måde, således at det af hensyn til kvinden, til opretholdelsen af hjemmet eller omsorgen for familiens øvrige børn må anses for påkrævet, at svangerskabet afbrydes. Ved afgørelsen tages der hensyn til kvindens alder, hendes arbejdsbyrde og hendes personlige forhold i øvrigt samt til familiens boligmæssige, økonomiske og helbredsmæssige forhold.

Kapitel 3.

Fælles bestemmelser.

§ 5. Anmodning om svangerskabsafbrydelse efter § 2 og om tilladelse til svangerskabsafbrydelse efter § 3, jfr. § 4, skal fremsættes af kvinden selv. Er hun på grund af sindssygdom, åndssvaghed eller af anden grund ude af stand til at forstå betydningen af indgrebet, kan anmodningen fremsættes af en dertil beskikket værge.

Stk. 2. Er kvinden under 18 år eller umyndiggjort i personlig henseende, skal hendes anmodning tiltrædes af forældremyndighedens indehaver, henholdsvis værgen, medmindre særlige omstændigheder taler derimod.

Stk. 3. Er kvinden gift, og samlever hun med sin ægtefælle, skal dennes erklæring indhentes, medmindre særlige omstændigheder taler derimod.

Stk. 4. Inden svangerskabsafbrydelse foretages eller tillades, skal den, der fremsætter anmodningen derom, og den, der efter stk. 2 skal tiltræde anmodningen, af en læge være vejledet om indgrebets beskaffenhed og direkte følger samt om den risiko, der må antages at være forbundet med indgrebet.

Stk. 5. Justitsministeren fastsætter regler om behandlingen af anmodninger om svangerskabsafbrydelse og om tilladelse til svangerskabsafbrydelse.

§ 6. Bortset fra de tilfælde, der nævnes i § 1, må svangerskabsafbrydelse ikke foretages, hvis 12. svangerskabsuge efter et lægeligt skøn er overskredet, medmindre samrådet eller ankenævnet har meddelt særlig tilladelse dertil.

§ 7. Svangerskabsafbrydelse må kun foretages af en læge på et statsligt eller kommunalt sygehus eller på et privat sygehus, der modtager offentlig støtte, eller på hvilket patienter indlægges for offentlig regning.

Stk. 2. Nægter overlægen på det sygehus eller den sygehusafdeling, hvorunder kvinden hører, at foretage indgrebet, skal han henvise hende til vedkommende mødrehjælpsinstitution, der kan lade hende indlægges på et andet sygehus. Også i andre tilfælde kan mødrehjælpsinstitutionen godkende, at indgrebet foretages på et andet sygehus, såfremt særlige hensyn til kvinden taler derfor.

§ 8. Udgifterne i anledning af svangerskabsafbrydelse afholdes af kvinden selv. Har hun ikke midler hertil, afholdes udgifterne af statskassen. Har hun ophold på en særforsorgsinstitution, jfr. § 70 i lov om offentlig forsorg, afholdes udgifterne af vedkommende institution.

Stk. 2. I de i § 7, stk. 2, 1. pkt., nævnte tilfælde afholdes den del af udgifterne, som ville være forbundet med indlæggelsen og indgrebets foretagelse på det sygehus, hvorunder kvinden hører, efter reglerne i stk. 1. Indenrigsministeren kan fastsætte bestemmelser om, at de med kvindens sygehusophold i øvrigt forbundne udgifter for det

F. t. l. om svangerskabsafbrydelse m. v.

sygehus, hvor indgrebet foretages, helt eller delvis godtgøres af det sygehus, hvorunder kvinden hører.

Kapitel 4.

Svangerskabsforebyggelse m. v.

§ 9. Staten kan godtgøre kommuner eller private foreninger indtil halvdelen af deres udgifter ved offentlig oplysningsvirksomhed om seksualhygiejne.

Stk. 2. Tilskuddet til private foreninger, hvis oplysningsvirksomhed har særlig tilknytning til bestemte kommuner, kan betinges af, at disse deltager i udgifterne med indtil halvdelen af det beløb, der ydes af staten.

§ 10. Genstande eller stoffer, der er tjenlige til at forebygge svangerskab, må kun forhandles, såfremt de er godkendt af sundhedsstyrelsen. Godkendelsen kan bl. a. betinges af, at genstandene eller stofferne kun forhandles fra apoteker eller udsalgssteder, der er godkendt af embedslægen efter forhandling med politiet.

Stk. 2. Erhvervsmæssig undersøgelse af urinprøver med henblik på påvisning af svangerskab må kun foretages af læger og apotekere samt af personer, som sundhedsstyrelsen autoriserer hertil.

Kapitel 5.

Straf.

§ 11. En læge, der i tilfælde, som ikke omfattes af § 1 eller § 2, afbryder en andens svangerskab, uden at der foreligger tilladelse efter § 3, jfr. § 4, straffes, medmindre højere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov, med hæfte eller fængsel indtil 2 år, under formildende omstændigheder med bøde. På samme måde straffes en læge, der afbryder en andens svangerskab i strid med § 6.

Stk. 2. En læge, der afbryder en andens svangerskab i henhold til § 2, uden at betingelserne herfor efter § 5 er opfyldt, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov. På samme måde straffes en læge, der afbryder en andens svangerskab på grundlag af en

tilladelse efter § 3, jfr. § 4, uanset at betingelserne i § 3, stk. 1, og § 5, efter de for ham foreliggende oplysninger ikke er opfyldt.

Stk. 3. En læge, der afbryder en andens svangerskab i strid med § 7, stk. 1, straffes med bøde.

Stk. 4. Den, som uden at være læge afbryder en andens svangerskab, straffes med fængsel indtil 4 år, medmindre højere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov.

Stk. 5. Bestemmelserne i stk. 1 og 4 finder tilsvarende anvendelse på den, der bistår ved den pågældendes virksomhed.

Stk. 6. Overtrædelse af bestemmelserne i § 10 eller af vilkår, der er fastsat for godkendelse efter § 10, stk. 1, straffes med bøde.

§ 12. Den, som til andre end sygehuse sælger genstande eller stoffer, der må antages at være bestemt til afbrydelse af svangerskab, eller i øvrigt mod vederlag stiller sådanne genstande til rådighed, straffes med bøde, hæfte eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 4 år.

§ 13. Overtrædelser, der begås af uagtsomhed, straffes ikke efter denne lov.

Kapitel 6.

Ikrafttræden m. v.

§ 14. Loven træder i kraft den 1. april 1970.

Stk. 2. Lov nr. 177 af 23. juni 1956 om foranstaltninger i anledning af svangerskab m. v., § 6 A i lov om mødrehjælpsinstitutioner, jfr. lovbekendtgørelse nr. 227 af 24. august 1956, samt § 243 i borgerlig straffelov, jfr. lovbekendtgørelse nr. 347 af 15. august 1967, ophæves.

§ 15. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

1. I februar 1967 nedsatte justitsministeriet et udvalg med den opgave at overveje spørgsmålet om ændring af reglerne om adgang til svangerskabsafbrydelse. Udvalget bestod af repræsentanter for mødrehjælpen, sundhedsstyrelsen, Den almindelige danske Lægeforening, Danske Kvinders Nationalråd, socialministeriet og justitsministeriet samt af andre særligt sagkyndige.

Udvalget afgav i januar 1969 betænkning om adgang til svangerskabsafbrydelse (Nr. 522/1969).

Som led i sine overvejelser om en udvidelse af adgangen til svangerskabsafbrydelse har udvalget foretaget en indgående vurdering af fordele og ulemper ved gennemførelsen af en fri adgang til svangerskabsafbrydelse. På grundlag heraf har et flertal bestående af 8 af udvalgets 9 medlemmer ikke ment på nuværende tidspunkt at kunne gå ind for gennemførelse af fri adgang til svangerskabsafbrydelse, men har anbefalet, at der sker en væsentlig udvidelse af adgangen hertil.

Efter den gældende lov, lov nr. 177 af 23. juni 1956 om foranstaltninger i anledning af svangerskab m. v., kan der ved afgørelsen af, om svangerskabsafbrydelse skal tillades, tages hensyn til den gravide kvindes personlige og sociale vanskeligheder, men tilladelse kan som altovervejende hovedregel kun gives, såfremt afbrydelse af svangerskabet er nødvendig for at afværge en lægeligt konstateret fare for kvindens helbredstilstand. Efter flertallets opfattelse var denne ordning medført, at ansøgninger om svangerskabsafbrydelse har måttet afslås i videre omfang, end det kan forekomme rimeligt.

Flertallet har derfor foreslået gennemførelse af en såkaldt „social indikation“ for svangerskabsafbrydelse, således at der åbnes mulighed for afbrydelse af et svangerskab også i tilfælde, hvor gennemførelsen af svangerskabet eller omsorgen for barnet må antages at ville medføre en så alvorlig belastning af kvinden, som ikke kan afværges på anden måde, at det af hensyn til kvinden, til opretholdelsen af hjemmet eller omsorgen for familiens øvrige børn må anses for påkrævet, at svangerskabet afbrydes.

Flertallet har endvidere foreslået, at der åbnes særlig mulighed for at tillade svangerskabsafbrydelse for unge kvinder, når kvinden på grund af ung alder eller umodenhed ikke for tiden formår at drage omsorg for barnet på forsvarlig måde.

Endelig har flertallet foreslået, at svangerskabsafbrydelse uden tilladelse — og således også uden undersøgelse af, om betingelserne for svangerskabsafbrydelse efter de specielle indikationer herfor er opfyldt — skal kunne foretages, såfremt den gravide kvinde er over 38 år eller tidligere har født 4 børn, som er under 18 år og opholder sig i hjemmet. Det fremhæves i denne forbindelse i betænkningen, at tilladelsesprocenten for disse grupper af kvinder allerede efter de gældende regler nærmer sig de 100, og at forslaget derfor er udtryk for en administrativ forenkling.

Et mindretal i udvalget bestående af 1 af udvalgets 9 medlemmer har derimod ment, at der bør gennemføres fri adgang til svangerskabsafbrydelse.

Med hensyn til spørgsmålet om, på hvilket stadium af svangerskabet et indgreb bør foretages, har udvalget foreslået den almindelige frist for indgrebet sat ved udløbet af den 12. svangerskabsuge i stedet for som hidtil ved den 16. svangerskabsuge. Denne ændring begrundes især med henvisning til den forøgede helbredsmæssige risiko, der er forbundet med afbrydelse af et mere fremskredent svangerskab.

Overvejelsen af spørgsmålet om adgang til at påklage et samråds afslag på en ansøgning om tilladelse til svangerskabsafbrydelse, har delt udvalget i et flertal på 6 og et mindretal på 3 medlemmer. Flertallet har anset betænkelighederne ved indførelse af en klageadgang for så store, at de har måttet fraråde en sådan ændring i den gældende administration af svangerskabslovgivningen. Mindretallet har tiltrådt, at vægtige grunde kan tale imod indførelse af en klageadgang, men har dog ikke ment, at man bør gennemføre en revision af svangerskabslovgivningen uden at prøve en eller anden form for klageordning nærmere i praksis. Hvis en klageordning skal indføres, har alle udvalgets medlemmer været enige om, at kompetencen bør henlægges til et centralt ankenævn.

Udvalget har endelig foreslået, at strafansvaret for illegal svangerskabsafbrydelse ophæves for kvinden. Det anføres i denne forbindelse, at straffetruslen er uden synderlig præventiv virkning, at strafansvaret virker urimelig hårdt, og at bestemmelsen ikke længere anvendes i praksis.

2. Det foreliggende lovforslag er udarbejdet på grundlag af det i betænkningen indeholdte udkast til lov om svangerskabsafbrydelse.

Justitsministeriet har fundet det rigtigst i over-

ensstemmelse med udvalgets mindretal at stille forslag om indførelse af en adgang til at påklage et samråds afslag på ansøgning om tilladelse til svangerskabsafbrydelse til et centralt ankenævn. Der henvises herved til bemærkningerne til lovforslagets § 3.

Bortset herfra er det foreliggende lovforslag i alt væsentligt overensstemmende med udvalgets lovudkast, idet der dog er foretaget forskellige ændringer af redaktionel karakter.

Om udvalgets lovudkast er der indhentet udtalelser fra indenrigsministeriet, socialministeriet, Mødrehjælpen i København, rigsadvokaten, retslægerådet samt Danske Kvinders Nationalråd. Spørgsmålet om udformningen af lovforslagets § 10, stk. 1, har endvidere været gjort til genstand for særskilt forhandling med handelsministeriet, indenrigsministeriet og sundhedsstyrelsen.

Forslaget vil medføre udgifter til oprettelse af et ankenævn, der skal afløse det nuværende svangerskabsnævn. Under forudsætning af ca. 1500 klagesager årligt skønnes merudgiften at ville anbringe 150-200.000 kr. årligt.

3. Spørgsmålet om ændring af den gældende lov om foranstaltninger i anledning af svangerskab har tidligere været drøftet i folketinget på grundlag af lovforslag fremsat af medlemmer af Socialistisk Folkeparti. Der henvises herom til *Folketingstidende 1966-67 (2. samling)*, folketingets forhandlinger, sp. 1456, 1976, tillæg A. sp. 1889 og tillæg B. sp. 2329, *Folketingstidende 1967-68 (2. samling)*, folketingets forhandlinger, sp. 45, 588, tillæg A. sp. 163 og tillæg B. sp. 1571, samt *Folketingstidende 1968-69*, folketingets forhandlinger sp. 4519, 5532 og tillæg A. sp. 4145.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til kapitel 1.

Lovforslagets kapitel 1, som omhandler de tilfælde, hvor svangerskabsafbrydelse kan finde sted uden særlig tilladelse, svarer til udkastets § 1, idet man dog af lovtekniske grunde har fundet det hensigtsmæssigt at opdele bestemmelsen i to paragraffer.

Til § 1.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 1, nr. 1. Herom henvises til betænkningen side 110 f.

Til § 2.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 1, nr. 2 og 3. Reglen i udkastets § 4, nr. 1, hvorefter svangerskabsafbrydelse efter udkastets § 1, nr. 2 og 3, kun

kan finde sted, hvis kvinden har bopæl her i landet, er indarbejdet i indledningen til forslaget § 2. Der henvises til betænkningen side 111 og 115 f.

Til kapitel 2.

Lovforslagets kapitel 2, som omhandler de tilfælde, hvor svangerskabsafbrydelse kan finde sted efter særlig tilladelse af et samråd eller af det i forslaget § 3, stk. 3, nævnte ankenævn, svarer til udkastets §§ 2 og 3.

Til § 3.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 2. Herom henvises til betænkningen side 111 f.

Til stk. 1. Bestemmelsen i udkastets § 4, nr. 1, hvorefter tilladelse til svangerskabsafbrydelse kun kan meddeles efter udkastets § 2, når kvinden har bopæl her i landet, er indarbejdet i forslaget § 3, stk. 1. Der henvises herved til betænkningen side 115 f.

Til stk. 3. Som nævnt i de almindelige bemærkninger har der ikke i udvalget kunnet opnås enighed om, hvorvidt der i forbindelse med den af udvalgsflertallet foreslåede ændring af de gældende regler om adgang til svangerskabsafbrydelse bør indføres en adgang for kvinden til at indbringe et samråds afslag på en ansøgning om tilladelse til svangerskabsafbrydelse for en overordnet administrativ myndighed.

Efter justitsministeriets opfattelse må der gives udvalgets mindretal medhold i, at retssikkerhedshensyn, herunder navnlig hensynet til i videre omfang, end det har vist sig muligt under den gældende ordning, at få gennemført en ensartet administration af loven ved de enkelte samråd, synes at opveje de ulemper, der som påpeget af udvalgets flertal kan være forbundet med gennemførelsen af en klageordning. Der stilles derfor forslag om oprettelse af et centralt ankenævn, der foruden at fungere som klageinstans i forhold til de lokale samråd skal have til opgave at føre tilsyn med disse.

Bestemmelsen herom i forslaget § 3, stk. 3, svarer til udkastets § 2, stk. 3. Der henvises til betænkningen side 112, jfr. side 101 f.

Til stk. 5. Bestemmelsen i 2. pkt. svarer til dels til udkastets § 13, 2. led.

Til § 4.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 3. Der henvises herom til betænkningen side 112-115.

I bestemmelsen i nr. 2 er der dog foretaget en sproglig ændring, der tilsigter at præcisere, at tilladelse til svangerskabsafbrydelse som fremhævet

af udvalget bør kunne gives uden hensyn til, om gerningsmanden vil kunne straffes for overtrædelse af de nævnte bestemmelser i borgerlig straffelov. Den sproglige ændring indebærer tillige, at der åbnes mulighed for, at der, hvis omstændighederne taler derfor, gives tilladelse til svangerskabsafbrydelse også i de sjældent forekommende tilfælde, hvor det måtte være kvinden selv, der har begået overtrædelsen.

Til kapitel 3.

Lovforslagets kapitel 3, som indeholder fælles bestemmelser for svangerskabsafbrydelse efter kapitel 1 og efter kapitel 2, svarer til udkastets §§ 4-7.

Til § 5.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 4; dog er bestemmelsen i udkastets § 4, nr. 1, som nævnt indarbejdet i forslagets § 2 og § 3, stk. 1, ligesom bestemmelsen i udkastets § 13, 1. led, af systematiske grunde er placeret som et nyt stk. 5 i forslagets § 5. Der henvises i øvrigt til betænkningen side 115 f.

Til § 6.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 5. Der henvises herom til betænkningen side 116 f.

Til § 7.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 6; dog er bestemmelsen i udkastets § 7, stk. 3, 1. pkt., indarbejdet i forslagets § 7, stk. 2. Der henvises til betænkningen side 117.

Til § 8.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 7; dog er bestemmelsen i udkastets § 7, stk. 3, 1. pkt., som nævnt indarbejdet i forslagets § 7, stk. 2, og bestemmelsen i udkastets § 7, stk. 3, 2. pkt., som herefter er overflødig, er derfor udeladt. Der henvises til betænkningen side 117.

Til kapitel 4.

Lovforslagets kapitel 4, der indeholder forskellige regler om svangerskabsforebyggelse m. v., svarer med visse ændringer til udkastets §§ 11 og 12.

Til § 9.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 11. Der henvises herom til betænkningen side 119.

Til § 10.

Bestemmelsen svarer med visse ændringer til udkastets § 12, der er enslydende med den gældende lovs § 11. Straffebestemmelsen i udkastets § 12, stk. 3, er dog af systematiske grunde placeret i forslagets § 11, stk. 6.

Til stk. 1. Udkastets § 12, stk. 1, indeholder i 1. pkt. en bestemmelse om, at genstande eller stoffer, der er tjenlige til at forebygge svangerskab, kun må forhandles, såfremt de er godkendt af justitsministeren efter forhandling med sundhedsstyrelsen. I 3. pkt. fastsættes det endvidere, at de nævnte genstande og stoffer kun må forhandles fra apoteker eller fra udsalgssteder, der er godkendt af embedslågen efter forhandling med politiet.

Efter justitsministeriets opfattelse bør kravet om forudgående godkendelse af udsalgssteder ikke opretholdes for alle svangerskabsforebyggende midlers vedkommende. Visse svangerskabsforebyggende midler, f. eks. kondomer, bør kunne forhandles af enhver handlende alene med de begrænsninger, der følger af den øvrige lovgivnings almindelige regler. Dette synspunkt har også fundet udtryk i praksis i henhold til den gældende lovs § 11, jfr. således justitsministeriets skrivelse nr. 83 af 17. april 1969 vedrørende godkendelse af udsalgssteder til forhandling af kondomer, hvori det bl. a. udtales, at justitsministeriet intet har at indvende imod, at der gives alle arter af handlende tilladelse i medfør af svangerskabslovens § 11 til forhandling af kondomer såvel fra butik som fra udendørs automat, hvis ikke særlige forhold i det enkelte tilfælde taler derimod. Administrative forenklingshensyn taler derfor for at udforme kravet om forudgående godkendelse af udsalgssteder mindre absolut end i den gældende svangerskabslov.

I overensstemmelse hermed foreslås de gældende regler ændret således, at forhandlingen af svangerskabsforebyggende midler fremtidig kun er begrænset til at skulle foregå fra apoteker eller fra udsalgssteder, der er særligt godkendt, for så vidt dette fastsættes som en betingelse for, at det pågældende middel overhovedet kan godkendes til forhandling her i landet.

Der stilles samtidig forslag om, at godkendelsesbeføjelsen overføres fra justitsministeriet til sundhedsstyrelsen. Forslaget er begrundet i ønsket om en administrativ forenkling, og sundhedsstyrelsens afgørelser vil i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper kunne påklages til justitsministeriet.

Udkastets § 12, stk. 1, 2. pkt., indeholder hjemmel for justitsministeren til efter forhandling med handelsministeren om fornødent at fastsætte priser for svangerskabsforebyggende genstande eller stoffer, som skal være tydeligt angivne på emballagen. Der er endvidere hjemmel til at fastsætte de bestemmelser om vilkårene for adgangen til at omsætte de nævnte genstande eller midler, der er nød-

vendige for gennemførelsen af en effektiv begrænsning af og kontrol med priserne. Efter justitsministeriets opfattelse bør en sådan kontrol også på dette område gennemføres efter de almindelige regler i lov nr. 180 af 25. maj 1966 om indseende med priser og lov nr. 102 af 31. marts 1955 om tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger. Bestemmelserne i udkastets § 12, stk. 1, 2. pkt., er derfor ikke medtaget i det foreliggende lovforslag.

Til stk. 2. Bestemmelsen svarer til udkastets § 12, stk. 2, der er enslydende med den gældende lovs § 11, stk. 2.

Til kapitel 5.

Lovforslagets kapitel 5, der indeholder regler om straf for overtrædelse af bestemmelserne i lovforslaget, svarer til udkastets §§ 8-10. Bestemmelsen i udkastets § 12, stk. 3, er dog i overensstemmelse med en henstilling fra straffelovrådet indarbejdet i lovforslagets § 11 som stk. 6.

I lovforslagets § 11, stk. 2, er det i forhold til den tilsvarende bestemmelse i udkastets § 8, stk. 2,

præciseret, at bestemmelsen kun finder anvendelse i tilfælde, hvor indgrebet foretages af en læge. Det er endvidere fremhævet, at bestemmelsen er uanvendelig, hvis indgrebet sker i henhold til en tilfælde efter § 3, jfr. § 4, medmindre den opererende læge havde kendskab til, at kvinden ikke havde bopæl her i landet, eller at forskrifterne i forslagens § 5 ikke var iagttaget. Det påhviler således ikke lægen at foretage nogen undersøgelse af, om vedkommende samråd eller ankenævnet har overholdt disse bestemmelser.

Der henvises i det hele til betænkningen side 117-119.

Til kapitel 6.

Lovforslagets kapitel 6, der indeholder bestemmelser om ikrafttræden m. v., svarer til udkastets §§ 14 og 15. Dog er der i forslagens § 14, stk. 2, i overensstemmelse med det i betænkningen side 106 anførte optaget forslag om ophævelse af straffelovens § 243.

Bilag.

I dette bilag er bestemmelserne i den gældende svangerskabslov m. v. opført i venstre spalte, medens lovforslagets bestemmelser er opført i højre spalte.

Gældende formulering.

Lov nr. 177 af 23. juni 1956 om foranstaltninger i anledning af svangerskab som ændret ved § 17 i lov nr. 234 af 7. juni 1967 og § 8 i lov nr. 247 af 9. juni 1967:

§ 3. — — —

Stk. 2. Såfremt faren for kvindens liv eller helbred i de i § 1, stk. 1, nr. 1, omhandlede tilfælde er begrundet i sygdom og dette er konstateret på et af de i nærværende paragrafs stk. 1 omhandlede sygehuse, kan bestemmelse om svangerskabsafbrydelse træffes af sygehusets overlæge.

Lov om mødrehjælpsinstitutioner, lovbekendtgørelse nr. 227 af 24. august 1956.

§ 6 A. Ved hver mødrehjælpsinstitution oprettes et eller om fornødent flere samråd, jfr. § 3, stk. 3, i lov om foranstaltninger i anledning af svangerskab m.v., bestående af institutionens leder eller en anden ved institutionen ansat person med tilsvarende uddannelse og 2 læger, hvoraf så vidt muligt den ene skal være speciallæge i gynækologi eller kirurgi, om muligt en stedlig overlæge,

Forslaget.

Kapitel 1.

Svangerskabsafbrydelse uden tilladelse.

§ 1. En kvinde kan få sit svangerskab afbrudt uden særlig tilladelse, når afbrydelsen er nødvendig for at afværge fare for hendes liv eller for en alvorlig forringelse af hendes fysiske eller psykiske helbred, og denne fare er begrundet i forhold af udelukkende eller ganske overvejende lægelig karakter.

§ 2. En kvinde, som har bopæl her i landet, kan ligeledes få sit svangerskab afbrudt uden særlig tilladelse:

- 1) Når hun er fyldt eller vil fylde 38 år inden udløbet af 12. svangerskabsuge.
- 2) Når hun har født mindst 4 børn, som bor hos hende og er under 18 år.

Kapitel 2.

Svangerskabsafbrydelse efter tilladelse.

§ 3. En kvinde, som har bopæl her i landet, kan endvidere få sit svangerskab afbrudt, hvis der er givet særlig tilladelse dertil.

Stk. 2. Justitsministeren opretter ved hver mødrehjælpsinstitution et eller flere samråd med den opgave at træffe afgørelse i sager om tilladelse til svangerskabsafbrydelse efter stk. 1. Hvert samråd består af institutionens leder eller en medarbejder med tilsvarende uddannelse samt to læger. Den ene læge skal være speciallæge i gynækologi eller kirurgi og så vidt muligt ansat ved et stedligt sygehus, medens den anden skal være speciallæge i psykiatri eller have særlig socialmedicinsk indsigt.

Gældende formulering.

den anden speciallæge i psykiatri. Samrådene medlemmer og de fornødne suppleanter for dem udpeges af socialministeren, de lægelige medlemmer og disses suppleanter efter indhentet udtalelse fra sundhedsstyrelsen og for højst 4 år ad gangen.

Stk. 2. Det påhviler samrådet i overensstemmelse med § 3, stk. 3, i lov om foranstaltninger i anledning af svangerskab m. v. at træffe bestemmelse om, hvorvidt betingelserne for svangerskabsafbrydelse foreligger. Bestemmelse om, at svangerskabsafbrydelse kan foretages, kan kun træffes, når der foreligger eenstemmighed herom i samrådet.

Stk. 3. Der oprettes et for hele landet fælles nævn til at følge samrådenes virksomhed og gennem rådgivning overfor disse at virke for en ensartet praksis i sager angående svangerskabsafbrydelse. Nævnet består af en leder af en mødrehjælpsinstitution eller en socialpraktiker med nøje kendskab til mødrehjælpsinstitutionernes arbejde og 2 læger, hvoraf den ene skal være speciallæge i psykiatri, den anden speciallæge i gynækologi eller kirurgi. Nævnets medlemmer og de fornødne suppleanter for dem udpeges af socialministeren for højst 4 år ad gangen, de lægelige medlemmer efter indhentet udtalelse fra sundhedsstyrelsen.

Lov nr. 177 af 23. juni 1956 om foranstaltninger i anledning af svangerskab med senere ændringer.

§ 1. En kvinde kan få sit svangerskab afbrudt i følgende tilfælde:

1) Når svangerskabets afbrydelse er nødvendig for at afværge alvorlig fare for kvindens liv eller helbred. Ved bedømmelsen af denne fare skal der på grundlag af en vurdering af samtlige omstændigheder, herunder de forhold, hvorunder kvinden må leve, tages hensyn ikke alene til fysisk eller psykisk sygdom, men også til tilstedeværende eller truende fysiske eller psykiske svækkelsestilstande.

2) Når kvinden er blevet besvangret under sådanne omstændigheder, som omhandles i Borgerlig Straffelov af 15. april 1930 § 210 eller § 210, jfr. § 212, samt når svangerskabet skyldes krænkelse af kvindens kønsfrihed under sådanne omstændigheder, der

Forslaget.

Stk. 3. Et samråds afslag på en ansøgning om tilladelse til svangerskabsafbrydelse kan indbringes for et ankenævn, der tillige fører tilsyn med samrådenes virksomhed. Ankenævnet, der oprettes af justitsministeren, består af en formand og et af ministeren fastsat antal andre medlemmer. Formanden skal have juridisk embeds eksamen og kendskab til mødrehjælpsinstitutionernes arbejde. I behandlingen af hver klagesag deltager mindst 3 medlemmer, herunder formanden eller et medlem, der opfylder betingelserne for at kunne beskikkes som formand for nævnet. Af de to andre medlemmer skal den ene være speciallæge i gynækologi eller kirurgi, medens den anden skal være speciallæge i psykiatri eller have særlig socialmedicinsk indsigt.

Stk. 4. Samrådenes og ankenævnets medlemmer samt stedfortrædere for medlemmer af samrådene beskikkes af justitsministeren for indtil 4 år ad gangen.

Stk. 5. Tilladelse til svangerskabsafbrydelse kan kun gives, når der er enighed herom i samrådet eller ankenævnet. I øvrigt fastsætter justitsministeren forretningsorden for samrådene og ankenævnet.

§ 4. Tilladelse til svangerskabsafbrydelse kan gives:

1) Når svangerskabet, fødslen eller omsorgen for barnet medfører fare for en forringelse af kvindens helbred. Ved afgørelsen tages der hensyn ikke alene til fysisk eller psykisk sygdom, men også til tilstedeværende eller truende fysiske eller psykiske svækkelsestilstande. Der skal endvidere tages hensyn til de forhold, hvorunder kvinden lever.

2) Når kvinden er blevet gravid under omstændigheder som nævnt i § 210 eller §§ 216-224 i borgerlig straffelov.

Gældende formulering.

omhandles i straffelovens §§ 216-223 eller disse paragraffer sammenholdt med § 224.

3) Når der er nærliggende fare for, at barnet på grund af arvelige anlæg eller på grund af beskadigelser eller sygdom, pådraget i fosterlivet, vil blive lidende af sindssygdom, åndssvagthed, andre svære mentale forstyrrelser, epilepsi eller alvorlig og uhelbredelig abnormitet eller legemlig sygdom.

4) Når i ganske særlige tilfælde alvorlige fysiske og psykiske defekter eller andre lægeligt begrundede forhold medfører, at kvinden skønnes uegnet til at tage vare på sit barn.

Stk. 2. — — —

Forslaget.

3) Når der er fare for, at barnet på grund af arvelige anlæg eller på grund af beskadigelse eller sygdom i fostertilstanden vil få en alvorlig fysisk eller psykisk lidelse.

4) Når kvinden på grund af fysisk eller psykisk lidelse eller svag begavelse ikke formår at drage omsorg for barnet på forsvarlig måde.

5) Når kvinden på grund af ung alder eller umodenhed ikke for tiden formår at drage omsorg for barnet på forsvarlig måde. Ved afgørelsen tages der hensyn til, hvilken støtte hun kan forvente at få fra familie, fra barnets fader eller fra anden side.

6) Når svangerskabet, fødslen eller omsorgen for barnet må antages at ville medføre en alvorlig belastning af kvinden, som ikke kan afværges på anden måde, således at det af hensyn til kvinden, til opretholdelsen af hjemmet eller omsorgen for familiens øvrige børn må anses for påkrævet, at svangerskabet afbrydes. Ved afgørelsen tages der hensyn til kvindens alder, hendes arbejdsbyrde og hendes personlige forhold i øvrigt samt til familiens boligmæssige, økonomiske og helbredsmæssige forhold.

Kapitel 3.

Fælles bestemmelser.

§ 2. Svangerskabsafbrydelse må, medmindre den er begrundet i en som følge af sygdom foreliggende alvorlig fare for kvindens liv eller helbred, ikke finde sted, forinden følgende betingelser er opfyldt:

1) Er kvinden under 18 år eller umyndiggjort i personlig henseende, skal der indhentes samtykke fra indehaveren af forældremyndigheden, henholdsvis værgen, medmindre afgørende omstændigheder taler derimod.

2) Er kvinden på grund af sindssygdom, åndssvagthed eller af andre årsager ude af

§ 5. Anmodning om svangerskabsafbrydelse efter § 2 og om tilladelse til svangerskabsafbrydelse efter § 3, jfr. § 4, skal fremsættes af kvinden selv. Er hun på grund af sindssygdom, åndssvagthed eller af anden grund ude af stand til at forstå betydningen af indgrebet, kan anmodningen fremsættes af en dertil beskikket værge.

Stk. 2. Er kvinden under 18 år eller umyndiggjort i personlig henseende, skal hendes anmodning tiltrædes af forældremyndighedens indehaver, henholdsvis vær-

Gældende formulering.

stand til at forstå betydningen af indgrebet, kan begæringen om dettes foretagelse fremsættes af en hertil efter indstilling af det sociale udvalg beskikket særlig værge eller, for så vidt hun er inddraget under forsorg af en statsanstalt eller en i henhold til § 67 i lov om offentlig forsorg godkendt anstalt, af anstaltslederen.

3) Er kvinden gift og samlever med sin ægtefælle, skal der gives denne lejlighed til at udtale sig, medmindre særlige omstændigheder taler derimod.

§ 3. — — —

Stk. 3. Ønsker i andre tilfælde en kvinde sit svangerskab afbrudt, må hun rette henvendelse herom til en mødrehjælpsinstitution. Den pågældende mødrehjælpsinstitution undersøger, om de i §§ 1 og 2 fastsatte betingelser for indgrebets foretagelse er til stede, og bør herunder i almindelighed indhente oplysninger fra kvindens sædvanlige læge. Tillige skal mødrehjælpsinstitutionen i fornødent omfang søge assistance af speciallæge, indhente erklæring fra arvebiologisk institut eller lade kvinden indlægge på sygehus eller dertil egnet hjem til observation eller behandling. Bestemmelse om, hvorvidt svangerskabsafbrydelse kan foretages, træffes derefter af det i § 6 A, stk. 1, i lov nr. 119 af 15. marts 1939 om mødrehjælpsinstitutioner, som ændret ved lov nr. 176 af 23. juni 1956, omhandlede samråd, bestående af 2 læger og mødrehjælpsinstitutionens leder eller en anden ved institutionens ansat person med tilsvarende uddannelse.

*Stk. 4. — — —***§ 1. — — —**

Stk. 3. Skyldes svangerskabet krænkelse af kvindens kønsfrihed under sådanne omstændigheder, som omhandles i straffelovens

Forslaget.

gen, medmindre særlige omstændigheder taler derimod.

Stk. 3. Er kvinden gift, og samlever hun med sin ægtefælle, skal dennes erklæring indhentes, medmindre særlige omstændigheder taler derimod.

Stk. 4. Inden svangerskabsafbrydelse foretages eller tillades, skal den, der fremsætter anmodningen derom, og den, der efter stk. 2 skal tiltræde anmodningen, af en læge være vejledet om indgrebets beskaffenhed og direkte følger samt om den risiko, der må antages at være forbundet med indgrebet.

Stk. 5. Justitsministeren fastsætter regler om behandlingen af anmodninger om svangerskabsafbrydelse og om tilladelse til svangerskabsafbrydelse.

Gældende formulering.

§ 216, § 217, § 218, stk. 2, og § 221 eller disse paragraffer sammenholdt med § 224, må afbrydelse af svangerskab ikke finde sted, medmindre der er sket anmeldelse til politiet om forbrydelsen, og anmeldelsen — efter stedfunden politiundersøgelse — ikke er afvist som urigtig.

§ 12. Justitsministeren fastsætter nærmere regler til lovens gennemførelse.

Stk. 2. Overtrædelse af de af justitsministeren i medfør af denne paragraf givne forskrifter til gennemførelse af de i §§ 1-4 givne regler straffes med bøde eller hæfte i indtil 3 måneder.

§ 1. — — —

Stk. 2. Afbrydelse af svangerskab må i de i § 1, stk. 1, nr. 2-4, omhandlede tilfælde normalt ikke foretages efter udløbet af den 16. svangerskabsuge.

§ 3. Afbrydelse af svangerskab må kun foretages af en autoriseret læge på et af statens eller kommunens sygehuse eller på et privat sygehus, der modtager offentlig støtte, eller på hvilket patienter indlægges for offentlig regning.

Stk. 2. — — —

Stk. 4. Når bestemmelse om svangerskabsafbrydelse foreligger, skal kvinden på begæring modtages på det sygehus (sygehusafdeling), hvorunder hun hører. Sygehusets (sygehusafdelingens) overlæge er berettiget til at forelægge spørgsmålet om indgrebets foretagelse for det i § 6 A, stk. 3, i lov nr. 119 af 15. marts 1939 om mødrehjælpsinstitutioner, som ændret ved lov nr. 176 af 23. juni 1956, omhandlede navn til vejledende erklæring. Nægter overlægen at foretage indgrebet, kan patienten indlægges på et andet sygehus, om fornødent ved vedkommende mødrehjælpsinstitutionens foranstaltning.

§ 9. — — —

Stk. 3. Vedkommende mødrehjælpsinstitution kan, såfremt særlige hensyn til kvinden taler derfor, godkende, at indgrebet

Forslaget.

§ 6. Bortset fra de tilfælde, der nævnes i § 1, må svangerskabsafbrydelse ikke foretages, hvis 12. svangerskabsuge efter et lægeligt skøn er overskredet, medmindre samrådet eller ankenævnet har meddelt særlig tilladelse dertil.

§ 7. Svangerskabsafbrydelse må kun foretages af en læge på et statsligt eller kommunalt sygehus eller på et privat sygehus, der modtager offentlig støtte, eller på hvilket patienter indlægges for offentlig regning.

Stk. 2. Nægter overlægen på det sygehus eller den sygehusafdeling, hvorunder kvinden hører, at foretage indgrebet, skal han henvise hende til vedkommende mødrehjælpsinstitution, der kan lade hende indlægges på et andet sygehus. Også i andre tilfælde kan mødrehjælpsinstitutionen godkende, at indgrebet foretages på et andet sygehus, såfremt særlige hensyn til kvinden taler derfor.

Gældende formulering.

foretages på et sygehus udenfor kvindens hjemsted. I så fald afholdes de derved forårsagede udgifter i overensstemmelse med stk. 1.

§ 9. Udgifterne i anledning af svangerskabsafbrydelse afholdes af pågældende selv. Hvis hun ikke har midler hertil, afholdes udgifterne af statskassen eller, forsåvidt hun er inddraget under en af de i § 66 i lov nr. 181 af 20. maj 1933 nævnte forsorgsgrene, af vedkommende anstalt.

Stk. 2. I det i § 3, stk. 4, sidste punktum, omhandlede tilfælde afholdes den del af udgifterne, som ville være forbundet med indlæggelse og foretagelse af indgrebet på sygehuset på kvindens hjemsted, i overensstemmelse med stk. 1. Indenrigsministeren kan fastsætte bestemmelser om, at de med kvindens sygehusophold i øvrigt forbundne udgifter for det sygehus, hvor indgrebet foretages, helt eller delvis skal refunderes af sygehuset på kvindens hjemsted.

Stk. 3. — — —

§ 10. Der kan af staten ydes kommuner eller private foreninger eller organisationer, som påtager sig organiseringen og driften af et oplysningsarbejde overfor befolkningen om seksualhygiejne, refusion af indtil halvdelen af udgifterne herved.

Stk. 2. Tilskuddet til private foreninger eller organisationer kan, såfremt oplysningsarbejdet har særlig tilknytning til bestemte kommuner, betinges af, at disse deltager i udgifterne med indtil halvdelen af det beløb, der ydes af staten.

Stk. 3. Udgifterne ved ydelsen af de i stk. 1 og 2 nævnte statstilskud afholdes ved bevilling på de årlige finanslove.

§ 11. Genstande eller stoffer, der er tjenlige til at forebygge svangerskab, må kun forhandles, såfremt de er godkendt af justitsministeren efter forhandling med sundhedsstyrelsen. Justitsministeren kan om fornødent efter forhandling med handelsministeren fastsætte priserne, som skal være tydeligt angivne på emballagen, og kan fastsætte

Forslaget.

§ 8. Udgifterne i anledning af svangerskabsafbrydelse afholdes af kvinden selv. Har hun ikke midler hertil, afholdes udgifterne af statskassen. Har hun ophold på en særfororgsinstitution, jfr. § 70 i lov om offentlig fororg, afholdes udgifterne af vedkommende institution.

Stk. 2. I de i § 7, stk. 2, 1. pkt., nævnte tilfælde afholdes den del af udgifterne, som ville være forbundet med indlæggelsen og indgrebets foretagelse på det sygehus, hvorunder kvinden hører, efter reglerne i stk. 1. Indenrigsministeren kan fastsætte bestemmelser om, at de med kvindens sygehusophold i øvrigt forbundne udgifter for det sygehus, hvor indgrebet foretages, helt eller delvis godtgøres af det sygehus, hvorunder kvinden hører.

Kapitel 4.

Svangerskabsforebyggelse m. v.

§ 9. Staten kan godtgøre kommuner eller private foreninger indtil halvdelen af deres udgifter ved offentlig oplysningsvirksomhed om seksualhygiejne.

Stk. 2. Tilskuddet til private foreninger, hvis oplysningsvirksomhed har særlig tilknytning til bestemte kommuner, kan betinges af, at disse deltager i udgifterne med indtil halvdelen af det beløb, der ydes af staten.

§ 10. Genstande eller stoffer, der er tjenlige til at forebygge svangerskab, må kun forhandles, såfremt de er godkendt af sundhedsstyrelsen. Godkendelsen kan bl. a. betinges af, at genstandene eller stofferne kun forhandles fra apoteker eller udsalgssteder, der er godkendt af embedslågen efter forhandling med politiet.

Gældende formulering.

de til gennemførelsen af en effektiv begrænsning af og kontrol med priserne fornødne bestemmelser om vilkårene for adgangen til at omsætte de nævnte genstande eller stoffer. De omhandlede genstande og stoffer må kun forhandles fra apoteker eller fra udsalgssteder, der er godkendt af embedslægen efter forhandling med politiet.

Stk. 2. Erhvervsmæssig undersøgelse af urinprøver med henblik på påvisning af svangerskab må kun foretages af læger og apotekere, samt af personer, som af sundhedsstyrelsen autoriseres hertil.

§ 4. De i § 3 nævnte læger samt personalet ved de i § 3 nævnte sygehuse er under ansvar efter Borgerlig Straffelov § 263, jfr. § 275, forpligtet til at iagttage tavshed om de privatlivet tilhørende forhold, som de i anledning af spørgsmålet om svangerskabsafbrydelse måtte erfare eller få formodning om, medmindre de ifølge lovgivningen er forpligtet til at udtale sig, eller medmindre de handler i berettiget varetagelse af almen interesse eller egen eller andres tarv.

§ 5. Den, som til brug ved afgørelse af, om betingelserne for svangerskabsafbrydelse foreligger, bevidner noget, hvorom han intet kendskab har, eller forsætlig afgiver urigtige oplysninger, straffes efter reglerne i Borgerlig Straffelov § 162.

§ 6. En kvinde, der selv afbryder sit svangerskab eller lader det afbryde af en person, der ikke er autoriseret læge, straffes, selvom de i § 1 foreskrevne betingelser for lovlig svangerskabsafbrydelse er tilstede, med bøde. Afbryder hun sit svangerskab, eller lader hun det afbryde, vidende om, at betingelserne for lovlig svangerskabsafbrydelse ikke er tilstede, er straffen hæfte indtil 3 måneder. Under særlig formildende omstændigheder kan straffen bortfalde. Forældelsesfristen for strafansvar efter bestemmelserne i dette stykke er 1 år.

Stk. 2. Fremkommer der under en sag, der er rejst til straf for ulovlig svangerskabsafbrydelse mod en udenfor ægteskab besvangret kvinde eller hendes medhjælper eller mod hendes medhjælper for forsøg på ulovlig svangerskabsafbrydelse, sådanne op-

Forslaget.

Stk. 2. Erhvervsmæssig undersøgelse af urinprøver med henblik på påvisning af svangerskab må kun foretages af læger og apotekere samt af personer, som sundhedsstyrelsen autoriserer hertil.

§ 5. Den, som til brug ved afgørelse af, om betingelserne for svangerskabsafbrydelse foreligger, bevidner noget, hvorom han intet kendskab har, eller forsætlig afgiver urigtige oplysninger, straffes efter reglerne i Borgerlig Straffelov § 162.

§ 6. En kvinde, der selv afbryder sit svangerskab eller lader det afbryde af en person, der ikke er autoriseret læge, straffes, selvom de i § 1 foreskrevne betingelser for lovlig svangerskabsafbrydelse er tilstede, med bøde. Afbryder hun sit svangerskab, eller lader hun det afbryde, vidende om, at betingelserne for lovlig svangerskabsafbrydelse ikke er tilstede, er straffen hæfte indtil 3 måneder. Under særlig formildende omstændigheder kan straffen bortfalde. Forældelsesfristen for strafansvar efter bestemmelserne i dette stykke er 1 år.

Stk. 2. Fremkommer der under en sag, der er rejst til straf for ulovlig svangerskabsafbrydelse mod en udenfor ægteskab besvangret kvinde eller hendes medhjælper eller mod hendes medhjælper for forsøg på ulovlig svangerskabsafbrydelse, sådanne op-

Gældende formulering.

lysninger, at det må anses for godtgjort, hvem der har besvangret hende, straffes denne med fængsel indtil 1 år, under formildende omstændigheder med hæfte, såfremt det godtgøres, at han trods henvendelser fra kvindens side om støtte af personlig eller økonomisk art har undladt at yde hende en efter forholdene rimelig støtte og bistand, og denne undladelse har været af væsentlig betydning for hendes beslutning om at afbryde svangerskabet.

Stk. 3. En autoriseret læge, der afbryder et svangerskab eller yder bistand hertil, vidende om, at de i § 1 foreskrevne betingelser for lovlig svangerskabsafbrydelse ikke er tilstede, straffes med fængsel indtil 2 år. Under skærpene omstændigheder, særlig når handlingen er foretaget for vindings skyld, eller hvis den har medført kvindens død eller betydelig skade på legeme eller helbred, er straffen fængsel indtil 4 år. Finder en efter § 1 lovlig svangerskabsafbrydelse sted uden iagttagelse af forskrifterne i §§ 2 og 3, er straffen hæfte eller under formildende omstændigheder bøde. Afbrydes et svangerskab uden kvindens samtykke, er straffen fængsel indtil 12 år.

Stk. 4. Den, som uden at være autoriseret læge afbryder et svangerskab eller yder bistand hertil, straffes med fængsel indtil 4 år. Under skærpene omstændigheder, særlig når handlingen er foretaget for vindings skyld, eller hvis den har medført kvindens død eller betydelig skade på legeme eller helbred, er straffen fængsel indtil 8 år. I gentagelsestilfælde, eller såfremt gerningsmanden har handlet uden kvindens samtykke, er straffen fængsel indtil 12 år.

Stk. 5. — — —

§ 11. — — —

Stk. 3. Overtrædelse af de i denne paragraf fastsatte bestemmelser straffes med bøde.

Forslaget.

Kapitel 5.

Straf.

§ 11. En læge, der i tilfælde, som ikke omfattes af § 1 eller § 2, afbryder en andens svangerskab, uden at der foreligger tilladelse efter § 3, jfr. § 4, straffes, medmindre højere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov, med hæfte eller fængsel indtil 2 år, under formildende omstændigheder med bøde. På samme måde straffes en læge, der afbryder en andens svangerskab i strid med § 6.

Stk. 2. En læge, der afbryder en andens svangerskab i henhold til § 2, uden at betingelserne herfor efter § 5 er opfyldt, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov. På samme måde straffes en læge, der afbryder en andens svangerskab på grundlag af en tilladelse efter § 3, jfr. § 4, uanset at betingelserne i § 3, stk. 1, og § 5, efter de for ham foreliggende oplysninger ikke er opfyldt.

Stk. 3. En læge, der afbryder en andens svangerskab i strid med § 7, stk. 1, straffes med bøde.

Stk. 4. Den, som uden at være læge afbryder en andens svangerskab, straffes med fængsel indtil 4 år, medmindre højere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov.

Stk. 5. Bestemmelserne i stk. 1 og 4 finder tilsvarende anvendelse på den, der bistår ved den pågældendes virksomhed.

Stk. 6. Overtrædelse af bestemmelserne i § 10 eller af vilkår, der er fastsat for godkendelse efter § 10, stk. 1, straffes med bøde.

Gældende formulering.

§ 7. Den, der ved ulovlig tvang, jfr. Borgerlig Straffelov § 260, eller ved trusler om økonomisk tab eller om forringelse af stilling i personlig, familie- eller samfundsmæssig henseende eller ved løfte om belønning formår en svanger kvinde, der ønsker at gennemføre sit svangerskab, til at lade dette afbryde, straffes, selvom afbrydelsen finder sted under iagttagelse af de herom givne regler, med fængsel indtil 2 år; straffen er dog fængsel indtil 4 år, såfremt afbrydelsen foretages af en person, der ikke er autoriseret læge.

§ 243 i *Borgerlig Straffelov*, jfr. lovbekendtgørelse nr. 347 af 15. august 1967.

§ 243. Med bøde eller hæfte indtil 3 måneder eller under skærpende omstændigheder med fængsel i samme tid straffes den, som indfører, tilvirker eller stiller til salg, samlet eller delt, genstande, der fremtræder som bestemt til seksuel hygiejne, men, hvis væsentligste formål må antages at være afbrydelse af svangerskab. Uden for foranstående bestemmelse falder lægers og hospitalers forsyning med instrumenter og lignende i kurativt øjemed.

Lov nr. 177 af 23. juni 1956 om foranstaltninger i anledning af svangerskab m.v. med senere ændringer.

§ 6. — — —

Stk. 5. Foranstående straffebestemmelser omfatter ikke uagtsomt forhold.

§ 13. Denne lov træder i kraft den 1. oktober 1956.

Stk. 2. Samtidig ophæves lov nr. 163 af 18. maj 1937 om foranstaltninger i anledning af svangerskab m.v. som ændret ved lov nr. 89 af 15. marts 1939 samt § 235, stk. 2, i Borgerlig Straffelov af 15. april 1930, jfr. bekendtgørelse nr. 215 af 24. juni 1939.

Forslaget.

§ 12. Den, som til andre end sygehuse sælger genstande eller stoffer, der må antages at være bestemt til afbrydelse af svangerskab, eller i øvrigt mod vederlag stiller sådanne genstande til rådighed, straffes med bøde, hæfte eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 4 år.

§ 13. Overtrædelser, der begås af uagtsomhed, straffes ikke efter denne lov.

Kapitel 6.

Ikrafttræden m.v.

§ 14. Loven træder i kraft den 1. april 1970.

Stk. 2. Lov nr. 177 af 23. juni 1956 om foranstaltninger i anledning af svangerskab m.v., § 6 A i lov om mødrehjælpsinstitutioner, jfr. lovbekendtgørelse nr. 227 af 24. august 1956, samt § 243 i borgerlig straffelov, jfr. lovbekendtgørelse nr. 347 af 15. august 1967, ophæves.

Gældende formulering.

Stk. 3. Regeringen bemyndiges til ved kgl. anordning at sætte loven i kraft på Færøerne, evt. med sådanne ændringer, som måtte følge af øernes særlige forhold.

Stk. 4. Indtil der i Grønland kan oprettes mødrehjælpsinstitutioner eller dertil svarende institutioner, skal svangerskabsafbrydelse i Grønland i de i § 3, stk. 3, omhandlede tilfælde kunne ske efter samråd mellem den autoriserede læge, der foretager indgrebet, og en anden autoriseret læge.

Forslaget.

§ 15. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.